COMENTARI

Joaquim Rabaseda

Carlo Broschi, conegut amb el sobrenom de Farinelli, va ser un dels artistes d'èxit del segle XVIII, un castrat il·lustre. Quan, a l'agost de 1770, Charles Burney va visitar-lo a Bolonya, estava retirat en una vil·la monumental i posseïa una col·lecció important d'instruments, a més d'altres objectes artístics. Les qualitats de la seva veu i tècnica havien triomfat a l'Europa de les monarquies absolutistes. Havia seduït l'arxiduc Carles, a Viena; Lluís XV, a París; Jordi II, a Londres i Felip V, a Madrid. El seu poder estètic havia traspassat els interessos polítics i les rivalitats econòmiques. Tanmateix, durant més de vint anys va ser el preferit dels Borbons espanyols i un personatge influent fins que, el 1759, Carles III el va destituir.

Se sabia que Felip V era un malalt. Es creu que estava afectat per un trastorn mental maniacodepressiu. Fos com fos, quan patia un episodi de desequilibri psicològic, el poder reial s'alterava igualment. De manera que la reina va moure els fils diplomàtics a Anglaterra per contractar Farinelli. I el 25 d'agost de 1737, a La Granja de San Ildefonso, la veu de Farinelli va calmar el dèspota per primera vegada. L'eficiència del remei va comportar que el cantant deixés d'actuar en públic, perquè el rei el volia en exclusiva. Uns anys després, va passar a ser el màxim responsable musical de la cort, en una època d'esplendor operístic i d'hegemonia italiana del gènere.

Les obres del programa d'avui són una mostra representativa d'aquest moment intens d'artifici meravellós. Les melodies denoten un univers rococó i refinat de sonoritat acolorida, plena d'ondulacions i gestos vius. A l'època, el virtuosisme no era només la demostració d'una habilitat sorprenent, d'una agilitat nítida i veloç, d'una capacitat innata il·limitada; el virtuosisme era sobretot l'expressió d'una naturalesa carnal i fulgurant que dominava el món. Per sobre de les convencions formals i dels codis retòrics de la música, la veu exhibia una sensualitat imponent que volia colpir els espectadors, impactar-los, emocionar-los amb violència. Tal era el plaer que aconseguia aplacar les feres. Farinelli actualitzava així una de les escenes més celebrades del mite d'Orfeu: l'heroi que amb el cant apaivagava les bèsties.

Els compositors nascuts a finals del segle XVII van saber crear un repertori excel·lent per a aquesta estètica de seducció vocal. No en va, les obres musicals i escèniques omplien els teatres de les capitals europees. Perquè també eren una manifestació de la grandiositat magnífica del Barroc. Farinelli va fer de Madrid un centre operístic. Les principals companyies hi estrenaven regularment les noves produccions, amb llibrets escrits per Pietro Metastasio, amic del cantant. I entre els autors que van anar a treballar a Madrid sobresurt Riccardo Broschi, el germà gran de Farinelli. Possiblement era el compositor que traçava millor el contorn fastuós d'una veu excepcional.

Concert enregistrat per Catalunya Música que s'emetrà properament.

CatMúsica

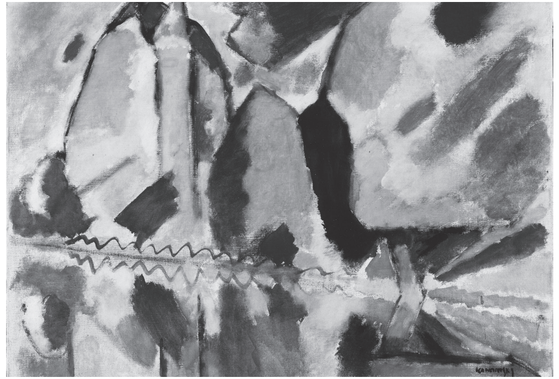

Wassily Kandinsky (1866–1944), *Tardor II*, 1912. The Phillips Collection, Washington, D.C.
© Wassily Kandinsky, VEGAP, Barcelona 2015

PHILLIPS COLLECTION DE WASHINGTON

exposició temporal a CAIXAFORUM

→ **Visita a l'exposició per als ABONATS A MÚSICA ANTIGA**

Una oportunitat excepcional per contemplar obres mestres de Manet, Courbet, Sisley, Van Gogh, Degas, Picasso, Modigliani i Kandinski, entre d'altres.
Una de les millors col·leccions d'art modern i d'avantguarda procedent dels Estats Units.

TRIEU UN DIA DE VISITA
Dijous **7 d'abril** a les 19 h
Dissabte **9 d'abril** a les 12 h

CaixaForum Barcelona
Obra Social "la Caixa"

CONDICIONS ESPECIALS PER ALS ABONATS A L'OBC

→ Visita comentada gratuïta a l'exposició. Entreu a **www.auditori.cat** i participeu al sorteig de **30 entrades dobles**. Teniu temps **fins al 4 d'abril** per apuntar-vos. A partir del 5 d'abril ens posarem en contacte amb els 30 guanyadors.

MÚSICA ANTIGA

FARINELLI: VALER SABADUS I CONCERTO KÖLN

31 MARÇ DE 2016
SALA 1 **PAU CASALS**

VALER SABADUS contratenor
CONCERTO KÖLN

L'AUDITORI
Lepant 150
08013 Barcelona
www.auditori.cat
Segueix-nos a

Comenta aquest concert amb
#auditori #antiga

PROGRAMA

MARÇ DE 2016 — **DIJOUS 31** — **20.30h**

NICOLA **CONFORTO**
1718 – 1793
L'Endimione. Minuet i Fandango (1764)

JOHANN ADOLF **HASSE**
1699 – 1783
Simfonia en Sol menor núm.6, op. 5
Allegro - Andante sempre - Allegro

JOSÉ DE **NEBRA BLASCO**
1702 – 1768
Seguidilla d'*Amar y ser amando y la divina Philotea* (1745)
Seguidilla de *Para obsequio a la deydad, nunca es culto la crueldad, y Iphigenia en Tracia* (1747)
Seguidilla de *Vendado es amor, no es ciego* (1744)
Cançó de *Viento es la dicha de amor* (1743)
Seguidilles 1 i 2 de *Donde hay violencia no hay culpa* (1744)

GEMINIANO **GIACOMELLI**
1692 – 1740
"Quell usignolo che innamorato" de *La Merope* (1734)
"Amor dover rispetto" de *Adriano in Siria* (1733)

PAUSA 20'

JUAN **MARCOLINI**
1730 - 1760/70
La dicha en la desgracia y vida campestre. Obertura
Allegro assai et spiritoso

JOSÉ DE NEBRA **BLASCO**
Vendado es amor, no es ciego. Obertura i minuet (1744)

FRANCESCO **CORRADINI**
1692 – 1769
Baile de las Máscaras. Selecció (1750)
Motiu-marxa - Vals - Gaita - Contradansa / Boleras

NICOLA **PORPORA**
1686 – 1768
"Alto giove"Ària de *Il Polifemo* (1734)

RICCARDO **BROSCHI**
1698 – 1756
"In van ti chiamo, in van ti cerco" – "Ah dolor che vo sfogando"
Recitatiu i ària d'una col·lecció manuscrita dedicada a l'emperadriu Maria Teresa (1753)

La durada del concert és aproximada.

Agrairíem que apaguéssiu els mòbils, desactivéssiu les alarmes sonores i continguéssiu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Quell' usignolo

Quell' usignolo che innamorato
Se canta solo tra fronda e fronda
Spiega del fato la crudeltà.
S'ode pietoso nel bosco ombroso.
Che gli responde con lieto core
Di ramo in ramo cantando va.

El rossinyol

El rossinyol que, enamorat,
cantant sol entre les branques,
explica del fat la crueltat,
si sent piadós, al bosc ombrívol,
qui li respon amb el cor joiós,
de branca en branca va cantant.

Amor dover rispeto

Amor, dover, rispetto,
tutti vi veggo armati
ad agitarmi il petto,
a lacerarmi il cor.
Contro di me sdegnati,
si barbari tiranni
van replicando affanni
al mio infelice amor.

Amor deure respecte

Amor, deure, respecte,
a tots us veig armats
agitant-me el pit,
lacerant-me el cor.
Ressentits contra mi,
els bàrbars tirans
van replicant penes
al meu amor infeliç.

In van ti chiamo

In van ti chiamo, in van ti cerco, amato
fedel compagno. Brancollar conviene
dai duri tronchi ad evitar percosse.
Ahi! Chissà che la rapida bufera
spinto non l'abbia nel profondo gorgo
dell'acque, ov'ei cogliea frutti alla sponda.
Col fremito de' venti anche s'accresce
lo strepito dell'onda, e non distinguo
ancor gl'oggetti. Ahí lasso!
Temo orrori e ruïne ad ogni passo.
Ma chissà quel che fia
della cara alma mia!
Deh! Amata germana, oh dèi, soccorso!
Chi di voi mi conduce?
Gran rettor della luce,

En va et crido

En va et crido, en va et cerco, estimat
fidel company. Cal caminar a les palpentes
pels troncs durs per evitar topades.
Ai! Qui sap si la tempesta rabent
no l'ha empès dins el gorg profund
de les aigües, mentre collia fruits a la riba.
Amb el tremolor dels vents creix
l'estrèpit de l'onada, i no distingeixo
els objectes. Ai las!
Temo horrors i ruïnes a cada pas.
Però qui sap què en serà,
de la meva ànima!
Déus! Estimada germana, oh, déus, socors!
Qui de vosaltres em guia?
Gran rector de la llum,

o scorta e tutelar nume a' vïaggi,
scaccia le ingiurrïose ombre a' tuoi raggi.
Ah, che sdegnati sono
meco i numi del cielo e della terra.
Cedo sì, m'abbandono.
Per opprimere un core
Questo è troppo dolore e troppa guerra.
Ma qual da quelle care rupi io sento
flébil voce? Ahi, ch'è l'eco!
E risponde pietosa al mio lamento.

oh numen escorta i tutelar dels viatges,
foragita les ombres injurioses dels teus
Ah, que ressentits estan [rajos.
amb mi els númens del cel i de la terra.
Cedeixo, m'abandono.
Per oprimir un cor
això és massa dolor i massa guerra.
De qui sento, espadats enllà,
la veu planyívola? Ai, hi ha l'eco!
I respon piadós al meu lament.

Al dolor che vo sfogando

Al dolor che vo sfogando
mesto errando,
sentí l'eco
dallo speco
che responde
e fa il bosco risuonar.
La procela va calmando
e l'auretta susurrando
tra le fronde
mi richiama a sospirar.

Al dolor que vaig desfogant

Al dolor que vaig desfogant
errant malenconiós,
sento l'eco
de la caverna
que respon
i fa ressonar el bosc.
La tempesta es va calmant
i la brisa, xiuxiuejant
entre les branques,
em convida a sospirar.

Polifemo

Aci
Alto Giove, è tua grazia, è tuo vanto
Il gran dono di vita immortale
Che il tuo cenno sovrano mi fa.
Ma il rendermi poi quella
Già sospirata tanto
Diva amorosa e bella
È un dono senza uguale
Come la tua beltà

Polifem

Aci
Gran Júpiter, és la teva gràcia, és el teu poder
el gran do de la vida immortal
que em fa el teu senyal sobirà.
Però el fet de tornar-me aquella
per qui tant he sospirat,
deessa amorosa i bella,
és un do inigualable
com la teva bellesa.

CONCERTO KÖLN

Fotografia → © **Harald Hoffmann**

L'estil apassionat amb el que toquen i el desig ininterromput de recuperar obra desconeguda continua sent la seva marca distintiva. Amb un sò únic i concerts regulars als festivals de més renom o a les grans capitals musicals arreu del món, Concerto Köln és sinònim d'excel·lents interpretacions de música antiga a nivell internacional, amb profundes arrels en la pròpia escena musical de Colònia, mantenint una posició entre els millors ensembles d'interpretació històrica durant 30 anys. De la temporada 2015-16 cal destacar l'extensa gira per Alemanya amb la soprano J. Lezhneva i projectes amb G. Carmignola, M. Esfahani, Christoph i Julian Prégardien i amb el Cor de la Ràdio Bavaresa sota la batuta de P. Dijkstra. Diferents invitacions els han portat a actuar a Noruega, França, Suïssa i a la Nederlandse Opera d'Àmsterdam, on van començar a treballar *Ariodante* de Händel conjuntament amb Andrea Marcon. A més, l'ensemble està vinculat a l'Audi Summer Concert Series per a la interpretació d'*Idomeneo* de Mozart en versió concert dirigit per K. Nagano i la primavera vinent estrenarà *Veremonda* de Cavalli dirigit per G. Garrido a la Schwetzinger Festspiele.

Com a membres d'una orquestra autònoma, els músics tenen una responsabilitat determinant en l'èxit de Concerto Köln. M. Hirasaki i S. Sato com a solistes regulars, així com L. Alpert com a director artístic, juguen un important rol en el procés intern de presa de decisions. Els projectes artístics com les gires, els enregistraments o la selecció de les col·laboracions musicals es discuteix i decideix conjuntament. Els músics demostren contínuament que les exigències artístiques no tenen perquè ser incompatibles amb l'èxit popular.

PRIMERS VIOLINS **Midori Seiler / Maren Ries / Chiharu Abe / Horst-Peter Steffen**
SEGONS VIOLINS **Jörg Buschhaus / Hedwig van der Linde / Antje Engel / Wolfgang von Kessinger** VIOLES **Antje Sabinski / Aino Hildebrandt / Claudia Steeb** VIOLONCELS **Jan Kunkel / Alexander Scherf** CONTRABAIXOS **Jean-Michel Forest / Mathias Beltinger**
FLAUTES **Cordula Breuer / Marion Moonen** OBOÈS **Peter Tabori / Clara Geuchen**
TROMPES **Renée Allen / Jörg Schulteß** TIMBALES BARROQUES **Christoph Nünchert**
LLAÜTS **Michael Dücker / Michael Freimuth** CLAVICÈMBAL **Gerald Hambitzer**

VALER SABADUS contratenor

Segons *The Guardian* "La seva tècnica i coloratura combinada amb un accentuat staccato és formidable". Malgrat la seva joventut, l'andròginа veu clara i cristal·lina de Valer Sabadus l'ha elevat directament al nivell dels millors contratenors del món. Va començar la temporada 2015-16 com a emperador Nerò a *L'incoronazione di Poppea* de Monteverdi a l'Òpera de Viena i poc després va interpretar el paper principal en la reposició de l'òpera *Teseo* a l'International Händel Festival de Karlsruhe. Properament té previst fer una gira amb Concerto Köln i amb l'Accademia Bizantina, una doble gira i l'enregistrament d'un disc amb Núria Rial i l'Orquestra de Cambra de Basilea i actuacions amb Les Folies Françoises i Jaroussky. Artista exclusiu de Sony Classical, el seu darrer disc, *Caldara*, amb l'ensemble Nuovo Aspetto va ser publicat la passada tardor. També va ser guardonat amb el premi ECHO Klassik 2015 pel seu disc en solitari, *Le belle immagini*, amb àries de Ch. W. Gluck.

Va obtenir fama internacional el 2012 per la seva excel·lent interpretació com a Semira a l'òpera *Artaserse* de Leonardo da Vinci a Nancy, Lausana i Colònia, a l'Òpera de Viena, a la dels Champs-Elysées, a l'Opéra Royal de Versailles, i al Concertgebouw d'Àmsterdam. La producció també va ser publicada en CD i DVD, i va guanyar diversos premis. Aquell mateix any, el seu disc en solitari, *Hasse Reloaded* (Oehms Classics), va rebre el premi German Record Critics. A més, va aconseguir reconeixement internacional com a Menelao en el redescobriment de l'òpera *Elena* de F. Cavalli al Festival d'Aix-en-Provence; la producció també es va publicar en DVD. El 2013, va fer un brillant debut com a protagonista del *Xerxes* de Händel a la Deutsche Oper am Rhein i, el 2015, al *Teseo* del Händel Festival de Karlsruhe.